

مجموعه اقدامات صورت گرفته در خصوص

حذف دام‌های مبتلابه بیماری بروسلاز در استان کرمانشاه

اداره کل دامپزشکی استان کرمانشاه
روابط عمومی

بیماری بروسلوز به افتخار «دیوید بروس» پزشک اسکاتلندی، بروسلوز و به علت شناسایی اولین مورد در جزیره مالت بیماری تب مالت، نامیده می شود.

بروسلوز یکی از مرموزترین بیماری‌های شناخته شده مشترک بین انسان و حیوان است. این بیماری به لحاظ ویژگی‌های عامل مولد آن که عمدتاً میکروب درون یاخته‌ای می‌باشد، چهره بسیار متفاوتی دارد و به بیماری هزار چهره معروف است، لذا شناخت، مبارزه و ریشه کنی آن با دشواری‌های خاصی همراه می‌باشد. آنچه بیماری بروسلوز را در ایران نسبت به سایر کشورها متمایز می‌نماید، اپیدمیولوژی (همه گیری) آن است چرا که کشاورزی، دامپروری، زندگی روستایی و عشایری مردم چنان به یکدیگر گره خورده است که گویی قصد جدایی ندارد.

هنوز آغل و چادر، گاو و گوسفند در کنار اتاق و چادر صاحبان آنها دایر می‌شود و به محض تولد بره، بزغاله یا گوساله، کودکان خردسال آنها را در آغوش گرفته

نوازش می‌کنند و از شیر، ماست، پنیر و خامه آلوده تغذیه می‌کنند! در چنین اوضاعی کشاورز روستایی ممکن است در فصل کاشت به دلیل ابتلا به بروسلوز زمین گیر شود و یا در فصل برداشت قدرت و توان خود را از کف بدهد و از این گذشته هنوز لبنیات محلی غیرپاستوریزه در شهرها خریدار فراوانی دارد.

به هر حال امروزه دام‌ها به عنوان کانون اصلی انتشار بیماری مورد توجه هستند و وجود بیماری در گله‌های گاو، گوسفند و بز نه تنها عاملی برای سرایت بیماری به انسان می‌باشد، بلکه به دلیل کاهش بازده تولید در گله‌ها اثرات مخربی روی اقتصاد دامداری می‌گذارد.

اهمیت اقتصادی کنترل بیماری بروسلوز

همانگونه که گفته شد بیماری بروسلوز از جمله مهمترین بیماری‌های قابل انتقال بین انسان و دام بوده که متأسفانه در استان کرمانشاه نیز هر ساله حدود هزار نفر از اقشار مختلف مردم استان به این بیماری مبتلا می‌شوند.

طبق برآوردهای بین‌المللی به ازاء ابتلاء هر ۱۰۰ هزار نفر، رقمی حدود ۵۰۰ میلیون دلار هزینه جهت درمان مبتلایان بر دوش دولت‌ها قرار می‌گیرد. به عبارتی به ازاء هزار نفر بیمار در استان کرمانشاه رقمی حدود ۵۰ میلیارد ریال فقط در بخش انسانی خسارت اقتصادی ناشی از بیماری را شاهد خواهیم بود. در بخش دامی نیز اگر میزان آلودگی دام‌های استان را ۴ درصد و سقط جنین دام‌های مولد را به علت ابتلا به بیماری ۵۰ درصد در نظر بگیریم، در جمعیت ۴/۳ میلیون واحد دامی استان (دام‌سنگین و سبک) تعداد دام مولد حدود ۲/۶ میلیون واحد دامی می‌باشد که تقریباً ۱۰۰ هزار واحد دامی به بیماری آلوده و ۵۰ هزار واحد هر ساله دچار عارضه سقط جنین می‌شوند که با

احتساب ضرر و زیان ناشی از کاهش نتایج و کاهش تولیدات (شیر و محصولات لبنی مربوطه) و همچنین هزینه سایر عوارض بیماری، رقمی حدود ۵۰ میلیارد ریال نیز خسارت این بخش برآورد می‌گردد. لذا سالیانه حدود ۱۰۰ میلیارد ریال خسارت اقتصادی ناشی از این بیماری در سطح استان کرمانشاه قابل برآورد است.

البته لازم به یادآوری نیست که اهمیت این بیماری که یک بیماری عفونی و ناتوان‌کننده است بیشتر از جنبه تأثیرات سوء آن بر سلامت و بهداشت جامعه مطرح بوده و کنترل بیماری در سطح جامع نیز در گرو کنترل و ریشه‌کنی آن در جمعیت دامی است.

برنامه جامع کنترل بیماری در استان کرمانشاه

برنامه جامع کنترل این بیماری واکسیناسیون دامهای واجد شرایط، اعمال مقررات قرنطینه ای بهداشتی در سطح دامداری ها، آموزش و ترویج بهره برداران و افراد مرتبط و مهمتر از همه، بر شناسایی و حذف دامهای آلوده استوار است. طبق شواهد و اسناد موجود با اجرای این برنامه در سطح دامداری های صنعتی میزان آلودگی تا حد قابل قبولی کاهش یافته و می توان ادعا کرد که این بیماری در سطح این گونه واحدها تحت کنترل است. اما با توجه به اینکه اکثر جمعیت دامی استان در مناطق روستایی و عشایری نگهداری می شوند و برنامه شناسایی و حذف دامهای آلوده در این بخش اجرا نمی شود (زیرا در طرح ملی مبارزه با بروسلوز در سطح کشور برنامه جامع فقط در سطح دامداری های صنعتی اجرا و برای سایر دامها صرفاً واکسیناسیون تعریف شده است) این وضعیت موجب شده متأسفانه میزان بروز بیماری در جامعه انسانی استان کرمانشاه نگران کننده باشد، به عنوان مثال در سال ۱۳۸۷ میزان بروز بیماری در سطح کشور

۲۵ نفر به ازاء هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت بوده است، در حالیکه در استان کرمانشاه این میزان حدود ۵۰ نفر و به عبارتی ۲ برابر میانگین بروز کشوری و حتی در بعضی شهرستانهای استان میزان بروز ۸-۶ برابر میانگین بروز کشوری بوده است (سنقر ۲۰۷ نفر، گیلانغرب ۱۷۸/۶ نفر، دالاهو ۱۲۶/۲ نفر) لذا با توجه به مطالب پیش گفته اداره کل دامپزشکی استان کرمانشاه عزم بر آن نمود تا به یاری خداوند متعال و بذل عنایت مسئولین محترم استان به ویژه جناب آقای مهندس هاشمی استاندار محترم کرمانشاه، که همواره بر ارتقاء سطح بهداشت عمومی تأکید دارند و همچنین معاونین محترم و سایر مدیران استانداری یک برنامه پنج ساله را جهت کنترل این بیماری تدوین نماید.

برنامه پنج ساله جامع کنترل بیماری در استان کرمانشاه

۱- مطالعه و بررسی وضعیت بیماری به منظور تعیین میزان آلودگی انواع دام در سطح استان با انتخاب حدود ۱۰ درصد از واحدهای اپیدمیولوژیک (روستاها و مراتع عشایری) و نیز اخذ نمونه خون از حداقل ۱۰ درصد دامهای موجود در هر واحد پرورشی با نمونه برداری اتفاقی منظم

۲- اجرای عملیات شناسایی و حذف دامهای آلوده هر ساله به تعداد حدود ۴-۵ هزار رأس دام با اولویت مناطق و شهرستانهای با آلودگی بالا و پرداخت هزینه دامهای حذف شده به دامداران

۳- توسعه برنامه مایه کوبی

۴- اجرا و اعمال مقررات قرنطینه ای بهداشتی و کنترل تردد و حمل نقل دام

۵- اجرای برنامه های آموزشی و ترویجی برای بهره برداران با برگزاری کلاسهای مرتبط به همراه چاپ، تکثیر و توزیع بسته های آموزشی در سطح استان کرمانشاه

نتایج اقدامات صورت گرفته در طرح الگویی

در این راستا اداره کل دامپزشکی استان کرمانشاه در سال ۱۳۸۸ نمونه ای از طرح فوق را به صورت الگویی طی دو مرحله مطابق جدول شماره (۱) اجرایی نمود. مرحله اول این طرح فقط در سطح دام های دارای سابقه سقط جنین در سال قبل (در سراسر استان) و مرحله دوم طرح در سطح ۱۵۳ روستا از هفت شهرستان استان که دارای بیشترین میزان بروز بیماری تب مالت انسانی بودند، عملیاتی گردید. با انجام فعالیت های صورت گرفته برابر آمار ارائه شده از طرف مرکز بهداشت و درمان استان تعداد مبتلایان به بیماری تب مالت انسانی در سال ۸۸ تقریباً ۱۲۰ نفر کمتر از سال ۸۷ گزارش شده است.

ایمان واثق داریم در صورت تداوم حمایت های مسئولین محترم، در پایان برنامه تعریف شده توسط دامپزشکی استان کرمانشاه قادر خواهیم بود تعداد مبتلایان دامی و انسانی بیماری بروسلوز را به کمترین میزان خود در سالیان پس از انقلاب برسانیم.

عملیات شناسائی و حذف دام‌های بروسلوزی در استان کرمانشاه
(جدول شماره ۱)

فاز دوم

ردیف	شهرستان	تعداد روستا و مراکز تحت پوشش	امار دام نمونه‌برداری شده		تعداد دام راکتور حذف شده	
			گاو	گوسفند و بز	گاو	گوسفند و بز
۱	صحنه	۷	۱۸	۳۵۲۹	۰	۱۱۴
۲	سنقر	۲۹	۱۸۳	۱۸۸۸۵	۰	۳۳۹
۳	اسلام‌آباد	۱۵	۲۳۰	۸۶۵۲	۰	۴۵۹
۴	گیلانغرب	۲۲	۴۹۶	۱۰۰۴۲	۰	۹۰
۵	ثلاث باباجانی	۲۰	۲۱۳	۹۳۱۴	۷	۴۴۱
۶	کرمانشاه	۳۵	۰	۱۲۸۲۵	۰	۳۹۱
۷	دالاهو	۲۵	۲۶۰	۱۳۰۴۲	۰	۱۷۰
جمع فاز دوم		۱۵۳	۱۴۰۰	۷۶۲۸۹	۷	۲۰۰۴
فاز اول (کلیه شهرستان‌ها)		۸۰۰	-	۳۰۵۰۰	-	۱۰۰۲
جمع کل		۹۵۳	۱۴۰۰	۱۰۶۷۸۹	۷	۳۰۰۶

دامداران گرامی؛
بیانید با واکسیناسیون به موقع دام‌ها و رعایت
دستورالعمل‌های بهداشتی به شعار **دام سالم،**
غذای سالم و جامعه سالم جامه عمل بپوشانیم.